

Izbaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
ni v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 53.

V Mariboru 31. decembra 1868.

Tečaj II.

Vabilo na naročbo.

Z tem listom se konča drugi tečaj „Slov. Gosp.“. Pri ti priliki ponavljamo še enkrat prošnjo, naj nas rodoljubi z obilno naročbo podpirajo, ker bode prihodno leto za lesoreze več stroškov.

Še enkrat izrekamo srčno zahvalo vsem našim dosedajnim prijateljem in podpornikom, ki so nas prve dve leti duševno in materialno tako krepko podpirali.

Vredništvo.

1868 na starega leta den.

Dnes snemamo koledarček l. 1868. raz stene, kder je visel celo blaženo leto. Denemo ga v stran, v marsikteri hiši ga pripnejo k dolgi vrsti že doslužnih koledarčkov, ki visi kot malo cenjena roba, le takrat ga v roke vzamejo, kedar je treba oslabelemu spominu v pomoč priti. Malo cenjena roba, kajti zato, kar je bilo, nikdor nič ne da.

Vendar mi še hočemo tudi enkrat, predno koledarček denemo v stran, ga v roke vzeti in premetovati liste, ki kažejo čas preteklega leta in se spominjati, kaj nam je bilo leto, ki dnes mine v morje večnosti, hočemo v kratkem pregledati črte, ki smo si jih načrtali v teku doteklega leta.

Naj globljeje nam v srce segajo spomini, ki so navezani na našo lastno hišo. In kdo ne bi imel v lastni hiši iz tega leta veselih ali žalostnih spominov? Življenje ni brez spremembe. Videli smo iz one hiše srečno nevesto spremljati pred oltar, doni še nam po nšesih veseli buk in godba in strel, okinčane svatovce so se že dolgo časa spreoblekle in nevesta skrbljiva žena že kolovrat suče, ta dogodka letošnjega leta pa ostane v koledarčku te hiše zavedno rudeče podčrtana. Tudi smo videli krst ali pogreb ali hudo bolezen, srečo ali nesrečo v gospodarstvu, vsak posameznik ima svoje vesele ali žalostne spomine v tem preteklem letu.

Toda javnost praša le po narodnih in državnih spominih, ker človek je ud človeštva, je ud države, je ud naroda, zanimiva nas tedaj današnji den tudi v pratiko ali koledarček pogledati in se prašati, koji spomini nas vežejo na letošnje leto, za koliko je prišlo človeštvo naprej ali nazaj, kako država, kako naš narod slovenski, z drugimi besedami kaj se je to leto na svetu imenitnega zgodilo, kaj v naši državi kaj med našim ljubljanim narodom slovenskim?

Kaj bi rekli, da gre človeštvo naprej. Imele so v Petrogradu države shod in so odločile, da pri prihodnih vojskah nočejo več rabiti takih ustrojov, ki usmrtijo na eden strel množino vojakov. To bi bila stopnja naprej. Po španski revoluciji, ki je kraljico iz prestola pregnala, se je izreklo da od onega dne naprej v španskih naselbinah rojeni suženski otroki postanejo vsi svobodni.

To je tudi spomin, ki znači napredek človeštvu. Na Angleškem je vsled nove volitve Gladstone stopil na državno kormilo, in pričakuje se, da pridejo po njegovem uplivu stiskani Irčani do svojih pravic. Ravno tako se sme volitev Grant-a za prvostopnika severo-amerikanske republike šteti med vesele dogodke, kajti od njega se pričakuje sprava z južnimi državami in da se sužnost popolnoma odpravi.

Ruska država se je zdato razširila po Aziji, pot se odpira blizo do Indije po suhem, turško gnezdo se razdira, železnice in omika se širijo do tje med narode, ki so se dotlej še med divje šteli.

Med žalostne svetovne dogodke moramo šteti veliki potres v Ameriki, krvolitje na Kreti, umor Srbskega knjeza Mihajla.

Kaj pa se je v naši Avstrijski državi to leto posebno imenitnega zgodilo? Pod kormilom novega cislajtanskega ministerstva smo dobili, tele imenitne postavbe: 1. Zakonsko postavbo, ki dovoljuje sklepanje in ločitev zakonov po državljskih postavah in v sili se sklepa tudi brez crkvene poroke. 2. Šolsko postavbo, ki duhovščini upliv do šole menjša. 3. Medverska postavba, ki vse v državi pripoznane vere imenuje ravnopravne. 4. Odvetništvo ali advokacija je pogojema prosta. 5. Novo vojaško postavbo, ki vojake pomnoži in še pridra deželno brambo in črno vojsko. Na dolgu nam je pustilo to leto posebno izvršilno postavbo §. 19, porotnice, premembo kazenske postavbe.

Cislajtanski zbor je zboroval brez Českich poslancev. V Translajtanskem zboru v Pešti se je dovršila zveza ali v Hrvaskem smislu podvržba trojedne kraljevine pod Ogersko krono, toda brez Dalmacije; se še ne ve, gre-li v Cis- ali Translajtaniijo. Sklenola se je narodna postavba, pa ne po godu nemadarskim narodom, ampak Srbi, Slovaki, Rusini, Romani, Nemci se čutijo tlačene.

Avstrijske države naslov se odslej glasi: avstrijsko-ogerska država. Drugi posebni dogodki t. l. so bili izjemni stan na Českem. Českega deželnega zbora Česki poslanci niso obiskali, posebno dosti obsojenih vrednikov na Českem, nesreča na železnici v Horovicah in v solnijah v Velički.

Kaj pa smemo mi Slovenci na starega leta den reči? Kteri spomini naj vežejo na staro leto 1868? Recimo, naše sv. Mohorsko društvo je imelo nad 10 tisoč udov. Okoli Trsta se je napravilo 6 novih čitalnic, osnovalo se je v Ljubljani politično društvo za brambo narodnih pravic, imeli smo tabore v Ljutomeru, Žaleu in Šempasu, dijaški in učiteljski zbor v Ljubljani.

Ideja za zedinjenje vseh Slovencev se je živo izrekala, nad 100 prošenj je prišlo v tem smislu v Gradec. Vdeležili smo se pri polaganju temeljnega kamna za narodno gledišče v Pragi po dr. Vošnjaku, na svet je stopil politični časnik „Slovenski Narod“; smemo zadovoljni biti, dasi nismo brez neljubih spominov. Iz sredine naše je bil pri novi politični vredbi prestavljen naš prvi in naj krepkejši javni zagovornik Štirski g. M. Herman, „Glasnik“ je sred leta zaspal, dogodki v Trstu, peresna vojska proti politiki naših državnih poslancev, ki jo sicer le zato obžalujemo, ker je ostala brez ploda. Obečalo je nam l. 1868 še domače železnice in nove šole, in narodne šole, in narodne urade in že so si uradniki pisali spričala ali to so obečanja, ktera si dobro zapomnimo in jih zapišemo tudi v prihodni koledarček kot tirjatev.

Potovanje §. 19.

(Konec.)

Zdaj pa stopi nek drug mož pred uradnika, mu tudi slov. pismo da, sliši ravno tisti odgovor, pa se ga ne vstraši. Lepo slov. reče gospodu: „V časnikih sem bral postavbo, ktera pravi,